

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

La lluyta electoral á Barcelona

Los preparatius que fa la gent de la ciutat comptal y l'entusiasme que regna en tot los seus ciutadans encoratja devalent y alenta als flachs d' esperit.

Lo pendrer part en la lluyta próxima no significa la idea, fins avuy coneguda, de medrar y lluir á costelles del pahís. A Barcelona es quelcom mes sant que tot aixó, puig los homes que han de presentarse no necessiten l' apoyo ni la influencia de ningú pera que sa personalitat brille mes esplendent que fins ara. Son nom els hi basta y en política ó sense ella son de tots respectats y per tothom admirats.

Lo que passa á Barcelona es tot just lo contrari de lo que sol passar á tot arreu. A Barcelona l' home eminent, deixalapai, la tranquilidat y l' benestar de casa seva pera lluytar d'una manera denonada en defensa de les aspiracions d'un poble que trevallia: ¿Es cap gloria el esser Diputat? Nosaltres creyem que nó. ¿Es honró sortir de casa y deixar llurs interessos pera anar á rebre disgustos ab lo sol objecte de defensar los drets d' un poble que cau per culpa dels mals patricis? Nosaltres no tan sols creyém que sí, sino que aném mes per' avant.

Creym que tothom devia deixar la comoditat de casa seva y preocuparse un xich mes d' aquesta anarquia que reyna entre governants y governats. Convé que tothom treballi; conve que tothom ajudi, convé que 'l poble 's regenere y aquesta regeneració sols se pot conseguir sanejant l' administració y fent anar les coses tot lo mes dretes que 's puguin.

L' exemple dels fills de Barcelona podia servirnos de mirall. Los ciutadans no tan sols estan disposats á anar als comicis sino qu' están decidits á que 'l sufragi 's respecte, costi aixó lo que costi y vinga lo que vinga.

Lo moviment electoral de Barcelona no está espentejat per cap sentiment platonich. D' aixó ens hem ben convenut aquestos dias recorrent los centres mes importants d' aquella capital: l' amor á la justícia y les aspiracions del poble que lluyta per sa regeneració lo mateix l' hem vist calfent en los centres politichs que 'n les societats literaries y de recreo, lo mateix en los cafés que 'n los varis establiments de la població. Aquet sentiment patriotich, aquet amor á la regeneració brolla pertot arreu: tota la gent de bé está fermament unida:

Lo caciquisme s'aterra y la lluyta's presenta ab un caracter formidable qu' atrau, encisa y consola,

No hi ha cap mena de dupte.

Barcelona ab sa embranzida espentejará cap' al abim aqueixa politica infame y grollera; Barcelona tindrà, dintre do poch, representants honrats y honorables que podrán parlar en nom del pahís, no com ho fan los cuneros y vividors, sino com ho deuen fer la gent que sent y estima profundament les coses de la terra.

Francesch Mestra y Noé.
Tortosa, Abril de 1901.

SANT JORDI PATRÓ DE CATALUNYA

Sant Jordi nasqué en Capadocia, tinent per pare un martyr de Crist y sent sa mare, sumament pietosa, perdonada pels butxins, mercés á la debilitat de son sexo segons relata Gregori Cyprio.

No es estrany, donchs, que d' uns pares tant fervorosos nasqués aquell que jove encara, de magnifica estatura, de posat majestuós y d' insuperables forces en les lluytes visibles, va renunciar á la noblesa de sa nissaga ilustre, als encats de la hermosura; als atractius de la magnificencia de la cort de Diocleciá, á les comoditats que li oferia sa colossal fortuna, á son embadalidor porvenir, á son present anticipat, (ja que als *vint anys* de joventut florida gosa, per sa rara discreció y prudencia, del grau de tribuno militar ó mestre de camp y es nombrat Comte pel Emperador Diocleciá) y trepitjantho tot, reparteix ses riqueses als pobres, fent lo mateix ab sos vestits; doná llibertat á sos esclaus (1) y en ple senat, ahont tots atiavan á Diocleciá la persecució terrible qu' havia decretat ja contra 'ls cristians Sant Jordi s' aixeca; increpa al Emperador per son despotisme contra 'ls cristians ab tanta eloquencia y discreció, que quedan tots aturdits, sent necessari que Diocleciá designés á Mognencio pera respondreli; mes Sant Jordi, lo venç y confessa á Jesucrist (2); per lo qual, Diocleciá, cregué que 'l mellor modo d' atraurer-sel fora afalagantlo y mostrarli ses qualitats belles, les que, si no adorava las deus del Imperi, de res li cervirian.

(1) Bollandus, Aprilis, t. 3. p. 119.
(2) Bollandus ibid.

Li respon Sant Jordi ab santa llibertat, que regoneixi Ell á Jesucrist, puix que per ses paraules lo coneixia. En vista d' aqueixes respostes mana lo Tyrá que posin á Sant Jordi en una presó humida, carregat de grillons, ab un grant roch al pit y 'l martyrisan ab una roda dentada, que fentla rascar al cos del Sant, se li enduya la carn á bocins, y sent repentinament curat, se converteixen Anatoli y Protoli, pretors del Imperi (1).

Tiran després á Sant Jordi á una bassa de cals viva d' hont ix enterament ilés: l' Emperador ho atribueix á la mágica, per lo qual, li diu lo Martyr, que no mereix resposta sa ceguera en mitj de la evidéncia ab que l' assisteix l' Unich Deu á qui adora.

Assótan ab crueltat á Sant Jordi y sarcasticament se 'n burlan. Subjectat al Sant á probes ab lo magich Atanasi, Sant Jordi 'l venç y demostra la divinitat de Jesucrist, resucitant en son nom á un mort: cura també á diferents malalts qu' anavan á la presó demanantli protecció (2).

Diocleciá lo fa portar á sa presencia; l' alaba y li assegura un porvenir falaguer, si segueix sos paternals concells y 'l Martyr diu que 'l porti á la vista dels déus. Tot content Diocleciá, hi congrega per publich pregó al Senat y al poble. En sent al temple Sant Jordi s' encara ab Apolo y li diu, tot fent la senyal de la creu: «Vols sacrificis com á Deu?» y ressona de sopte un crit esgarrifós «No soch Deu, no ho soch» y continuá confessant la unitat de Deu; increpa allavors als déus y s' esberlan á la veu vigorosa de Sant Jordi; tothom queda pasmat y fins la Emperetriu Alexandra confessa á Jesucrist; la qual fou decapitada com fou decapitat Sant Jordi en Nicomedia, per manament de Diocleciá. (3).

II

Desde sa mort se repeteixen miracles assombrosos obrats per sa invocació; (4) per lo qual no es estrany que tant rapidament s' extingüés la devoció á Sant Jordi, que ya al segle V tenia temples dedicats á son honor, aixecats per Clotilde, esposa del rey Clodoveo; (5) de manera que la devoció á Sant Jordi fou ja portada al Occident de bon principi; los guerrers lo constituiren son especial advocat en les ba-

(1) Bollandus id, pag. 120. (Croisset. id.)
(2) Id. pag. 123.
(3) Ibid. pag. 124.
(4) Bollandus id. pag. 133 á 136.
(5) Croisset ibid.

talles; los alemanys, francesos y llobars lo volgueren per protector, (1) y tots los pobles tingueren á gran honor obtenir alguna de ses reliquies (2).

No podia ser la nostra Patria insensible á la devoció del Megalomartyr Sant Jordi; plena de fe católica tractava, nostra Catalunya, ab aquells pobles qu' havian après la devoció que tenia l' Orient á Sant Jordi; per aixó s' assadollaren los nostres antepassats ab la devoció á Sant Jordi, la feren devoció propia. cassulana, y fins nacional, y segons créu. Anton Benter, citat per Pujades, com á crit de patria; passá, també, desseguida á Catalunya la invocació á Sant Jordi en les batalles; aquell «Sant Jordi firmam firmam» (3) mes fort encara que 'l «Bon cop de fals» dels antichs segadors.

Ni deixá Sant Jordi abandonats als catalans á ses propies forces en los moments de major tribulació, ans donant alé á sos devots y deslliurantlos de sos enemichs, se 'ls hi aparegué rumbejant lo penó benedit ab la creu colorada en camps de plata, en la reconquesta de Barcelona al mando del Comte Borrell, segons tenen per cert alguns historiadors.

Y va apareixer lo mateix Sant Jordi y no Sant Jaume com vol Illescas, á D. Pere I d' Aragó en la batalla que sostingué sobre la ciutat de Huesca. Tampoch hi ha cap dupte, respecte la aparició de Sant Jordi als catalans en temps del grant rey D. Jaume I sobre 'l Puig del regne de Valencia. Ademés l' apostolich predicador Sant Vicens Ferrer, assegura, que Sant Jordi se va apareixer als catalans en la conquesta de la ciutat de Mallorca. Y per no fer-nos pesats enmanerem als que vulguin sapiguer totes les aparicions de Sant Jordi, á Escolano com ho fa Pujades (4).

Nostres venerables antepassats no volgueren pas ser desagrehits als favors de son Sant Protector; per aixó 'ls Serenissims Comtes de Barcelona adoptaren, com á gloriós heralt, la creu de Sant Jordi á la dreta de les quatre barres de sanch; per aixó la ayrosa pubilla de Catalunya, la ha grabada als quarters de son escut, simbolica representació del amor que tenia y ha de tenir á Deu y á la Patria; per aixó com á títol d' honor que concedeix Catalu-

(1) Pujades, Crónica t. 7 pag. 265. Ademés Bollandus id. 162.
(2) Bollandus id. V. pag. 110. y pag. 135.
(3) Pujades t. 7 pag. 265.
(4) Pujades ibid.

nya als genovesos, a qui encomana la ciutat de Mallorca, los hi fa presentalla de la joia que mes estima, la creu de Sant Jordi; per aixó s' adeleran los catalans per medi de son rey D. Pere (segons Pujades lo tercer), pera arrencar de la reyna de Xipre (segons Pujades Eleonor), lo braç dret venerable de Sant Jordi, fins que logran entrarlo a Barcelona lo 23 d' Abril de 1378; per aixó no 's contentan nostres pares fins que logran del rey D. Martí, qu' en fes present al Bisbe y Cabildo de Barcelona, a fi de no veures privats de tant inestimable tresor en allunyantse lo rey de la capital; per aixó ab tant de regositj y joia rebé Barcelona lo dia 23 d' Abril de 1609 una costella de Sant Jordi ofrena prehuadissima del noble barceloni D. Guillem de Sant Climent, als diputats de Catalunya, y una ampolla de sanch de Sant Jordi, destinada a la casa de la Diputació de Catalunya; per aixó nostres antepassats votaren una constitució, manant celebrar ab grant solemnitat, la festa de son martyri, en la capella del Claustre de la casa de la Diputació, (1) y per aixó 'l declararen Patró de Catalunya.

Catalans si estimém a Catalunya, si estimém lo qu' estimaren nostres antepassats, imitemos y tornarem a veurer aquells temps ditxosos en que Catalunya ella sola es governava y es feyan les seves lleys ab sa llengua y no ab cap altra.

A. Montserrat.

EFFECTES DEL CUNERISME

Catalunya y 'ls catalans han suferit perjudicis enormes del abandono ab que han tingut els seus interessos polítics, y del haver consentit que obtinguessin la representació de districtes catalans diputats forasters, sense cap afecció ni lligams ab nosaltres.

El *cunerisme* es un mal general del Estat espanyol, però a Catalunya ha causat perjudicis més grans qu' en altres llochs, y aixó per duas rahons: es l' una que aquí, com en cap altra regió, s' ha abusat del *cunerisme*, perque 'ls catalans per un mal entés egoisme, havian abandonat completament els assumptos polítics relacionats ab la seva Patria; y és l' altra el que en cap punt de la Península els *cuneros* son tan *cuneros* com a Catalunya; perque; generalment, son gent forastera que parlan diferent llenguatge, que ignoran nostras costúms y modó de viure, que no tenen cap noció de nostres interessos ni de nostras necessitats, ni, — y aixó es lo pitjor, — senten cap carinyo pera nosaltres ni pel districte, sinó que al contrari — y d' aixó tampoch sen amagan — lo que senten es verdadera repulsió y fástich envers nostra llengua y tot nostre modó d' esser.

Aquesta mena de *cuneros*, en l' acta de diputat no hi buscant més que 'l posarse en condicions legals pera obtenir un bon destino, ja que a Espanya no las dona ni la suficiencia ni l' honoradesa; ó bé 'l sosteniment de la importancia política delagraciat ab l' acta. En resúm, pera a just *cuneros* l' acta es un modó de viure, y res més que aixó.

(1) Pujades ibid.

Aquet *cunerisme* perjudica especialment els interessos del districte que quedan en mans de cacichs de infima categoria, a voltas verdaders, perdularis, y als interessos generals de l' agricultura y de l' industria catalanas.

Quan se tracta de disposicions legislativas que poden lesionar, mesó menos, els interessos d' otras regions de la península, els diputats *cuneros* ó no *cuneros* d' aquell districte s' agrupan y s' imposan al Govern, recabant d' aquet midas protectoras pera 'ls interessos dels districtes y regions que representan; aixis veyém que en el Congrés espanyol se forma el grupo dels diputats *trigueros*, y 'ls dels diputats defensors dels alcohols vinichs, els dels *laneros* y ganaders, els dels olis d' oliva, *remolacheros* y d' altres, y mercés als esforços de aquets grupos parlamentaris, els nostres fabricants tenen de pagar la llana que filan més cara, l' oli de engrasar maquinaria també més y els obrers catalans el pá y 'l sucre a major preu.

No succeix lo mateix ab els forasters que repressentan districtes de Catalunya. Quan en el Congrés se tractan qüestions que afectan als interessos de nostra patria, aquets diputats *cuneros* ó abandonan la seva defensa ó son els primers en atacarla traïdorament, puig se valen per ferho de la falsa autoritat que 'ls dona la representació que ostentan, obtinguda gracias al caciquisme y al abandono dels catalans.

Prova clarissima de lo que diém es lo que succeix ab las tarifas de ferrocarrils, quina reforma, per lo que 's refereix a Catalunya, esta gestionant actualment l' associació de fabricants del Ter.

Degut als esforços y a las influencias dels diputats no catalans, las compayias de ferrocarrils han concedit tarifas especials de combinació de tots els ports ab el centre, (Madrid) ó al invés, aplicables també a las estacions intermitjas. Donchs, en aquestas tarifas hi figuran tots els ports menys el de Barcelona. Aquestas tarifas tenen aplicació a tota Espanya, menys a Catalunya. Y no 's crega que aquesta diferencia es de poca importancia. Pels productes industrials, que son els especialment estudiats pels fabricants del Ter, se troban las diferencias següents: Cotó en brut, en ram ó cardat, un 45 per cent més pera nosaltres, comparat ab el reste de Espanya; fil de cotó, maquinaria y olis minerals, un 30 per cent més de cost; borras y teixits de cotó, embalgas y caixas de fusta, un 20 per 100 de sobrepuig, pera nosaltres, que som la regió més industrial.

¿A que son degudas aquestas diferencias enormes?

Al *cunerisme* y a que 'ls diputats catalans en sa majoria son producte dels cacichs. A que 'ls productors nostres creuen que no tenen de preocuparse de la política que segueix l' Estat Espanyol.

Donchs, aixó últim es ben errat. Als catalans ens interessa que l' Estat espanyol estiga ben dirigit, que Catalunya estiga ben regida y ben administrada, en una paraula, que tinga govern propi, autònom, en el que intervingan directament tots els que a Catalunya produeixen.

Y el pas pera conseguirho es que 'ls

cuneros s' acabin; aixó es, intervenir en las eleccions de diputats a Corts, conce dint la representació de nostra terra a catalans no viciats per la política dels partits turnats.

Aquet es l' únich, cami, y cal empen-drel dessiga.

(De La Veu de Catalunya).

NOTICIES

Dintre de pochos dies tindrem la satisfacció de fer públich la ressolució d' un assumpto importantissim, que, per la forma y l' escandol en que s' ha portat a cap, ha mereixcut l' atenció d' una persona dignissima.

LA VEU DE TORTOSA que 'n favor del sanejament de l' administració denunciá certs fets inmorals y esgarrifosos ha tingut la ditxa d' esser escoltada y atesa ab tota aquella consideració que deu mereixer a tot governant la denuncia d' un fet sobradament escandalós y repugnant.

Per' avuy ens limitém a consignar que 'l Excm. Sr. Director d' Obres públiques D. Diego Arias de Miranda, es un perfecte caballer, tan honrat com decidit.

Per referirse a nostre benvolgut y distingit amich D. Manel Balaguer, copiém ab gust de nostre confrare *La Veu de Catalunya* del dia 15 del corrent:

«A las deu d' aquet mati, en el camaril de Nostra Senyora de la Mercé, se desposá nostre volgut amich y company D. Manel Balaguer y Besora, de Tortosa, ab la distingida y simpática senyoreta D.ª Esperanza Porcar y Riudor, filla del senyor D. Manel Porcar y Tió, d' aquesta capital. Foren padrins el respectable senyor D. Antolí Sunyol y 'l senyor D. Diego de León, Maestran de Valencia y majordóm de setmana de la Reyna Regent.

Durant la sagrada cerimonia, l' escolania de la Verge ha entonat una salve y varis motets. Després d' haver benehit l' unió conjugal, el doctor Mossén Vergés, Prior de la Casa de Maternitat de Barcelona, ha pronunciat un sentidíssim y eloqüent discurs, que ha comogut moltíssim a tota la concurrència.

Els convidats, quins noms no posém pera evitar omissions lamentables, han sigut obsequiats a casa de la familia Porcar. El menjador, convertit en un frondós bosch de palmeras, produía un efecte sorprendent y enlluernador. Durant els postres brindaren el reputat metge doctor Mascaró, nostre distingit amich y company don Francesch Mestre y Noé, director de LA VEU DE TORTOSA, el reverent rector de la parroquia de la Mercé, el germá de la desposada don Manel Porcar y Riudor, y altres que 'n aquet moment sentim no recordar. L' inspirat poeta mossén Joan Bta. Altés, llegí, també, una preciosa poesia plena de vida, galanura y inspiració.

A las cinch de la tarde, després d' haverse donat per acabada, festa tan agradosa, sortiren els desposats cap a Montserrat.

Tingan felis viatge y Deu els hi dongui tota mena de prosperitats y alegrías en son nou estat.»

Nosaltres també, fém vots pera que 'l Omnipotent derrami sobre 'l nou matrimoni tota classe de ditxas y siga sa vida tan llarga com alegre y venturosa.

En l' acreditada estanperia de la senyora Viuda de Navarro s' ha rebut un bon assortit de papers pera habitacions dominant la nota modernista.

Aquesta casa compta, ademes, en una riquissima col lecció de models decoratius que la posen al nivell de les millors de Barcelona. De la secció de pintura decorativa n' está encarregat nostre estimat amich D. Emili Fumadó, quin gust artístich es prou conegut y admirat del públich tortosí.

En la junta general celebrada 'l 14 del corrent en lo local de la *Sociedad Velocipédica* de Tortosa, foren elegits pera formar part de la Directiva los senyors sigüents:

President, D. Joseph Bernis Murall; *Vis-president*, D. Jascinto Andréu; *Vocals*, D. Damian Llombart, D. Manel Piñol y D. Sebastiá Tudó.

Circulan desde alguns días bitllets falsos de 100 pesetas, ab el bust de Jovellanos y de l' emisió de 24 de juny de 1898.

El gravat resulta grosser y sobretot en el bust de Jovellanos y en la figura de Mercuri, el color de la tinta del dret es fosch y tiran a vert, mentres en els llegítims es blau. Tot el gravat del revés es molt deficient y el paper se compón de duas fullas, entre las que hi ha interposada la cinta.

El ministre de la Guerra 's proposa que 'l llicenciament del excés de forsa que hi há a infanteria, no 'n fassi fins a mitg mes de maig.

Aquet retrás obeheix a que 'ls reclutas que reben la instrucció se dediquin ab tropas veteranas a exercicis y paseigs militars, baix la direcció dels capitans generals de cada regió, dels generals de divisió y de brigada afectes a la mateixa, y dels quefes dels respectius cossos.

Tots els rebaixats, assistents y ordenansas, assistirán a n' aquestos exercicis.

Tot el temps que aquestos durin; deurán anar els coronels manant els seus regiments, pera demostrar sas condicions pera seguir manantlos.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 21, Sant Anselm.— Dilluns, 22, Sant Sotero.— Dimars, 23, Sant Jordi.— Dimecres, 24, Sant Gregori.— Dijous, 25, Sant March evangelista.— Divendres, 26, Sant Marcell.— Dissapte, 27, Sant Pere Armengol.

LA PRINCESETA

Ja feya dias que la Lluisseta s' adonava d' un jove obrer que la seguia cada tarde a l' hora de sortir del taller. Tan elegant com bonica y adulada per molta gent, s' hauria pogut riure d' aquella pretenció, ella, a qui las sevas amigas anomenavan per mofa *la Princeseta*; mes la noya no era lo que semblava y ben bé s' hauria acontentat sols ab un cor que la estimés.

No hi havia dia que no 's trobessin, y aixó, al fi, esdevingué una alegria per la noya. Cada cop que 'l veyia, vestit ab

la brusa blava, diriginli una mirada afectuosa, se sentia esbategar el cor y li pujava á las gallas una onada de sanch. Passava aprop d' ell, baixant els ulls, tota esporuguida, mes, ab tot y aixó, no pogué evitar que un dia el jove li parlés.

Fou tant de cop la cosa, que 's quedá tota parada. Més, rahó hi havia. Un insolent s'havia volgut propassar y el seu defensor, després d' haverlo fet marxar més que depressa, deya tot amable:

—Ara no tingui por. Ja pot anar allá ahont vulga.

La Lluïseta li va donar las gracias y seguí el seu camí. Mes al arribar á casa se quedá tota trastornada. Li semblava que amagava un secret terrible y que 'ls seus pares ó las sevas amigas tenian de coneixerli en un no rés. ¡Y lo que se 'n hagueren rigut aquestas, que la feyan tan vanitosa! ¡La Princeseta enamorada d' un senzill obrer! ¡Enamorada! Quan aquesta paraula se li acudí, la Lluïseta tingué una sensació anguniosa y agradable á l' hora... li semblava que tenia de riure y potser no més hauria plorat.

De vegadas la inquietavan els posats y las reflexions del seu pare, que semblava endevinar el seu secret. Fins un vespre, després de sopar, li predigué la hora en que deuria casarse, ben felissa per tots y més per ell que 's retiraria á fora, com era son somni daurat. Sa mare, desde l' altre extrém de la taula, movia 'l cap, somrient.

La Lluïseta 's quedá molt trista. ¡Parlavan de casarla y l' únich que potser l' hauria estimada no compareixia! ¿Qué seria d' ella? Mes al tornar altra vegada á casa, feu un crit d' alegria al veure al jove que la seguia abans ab tanta insistencia y qu' enrahonava amigablement ab els pares d' ella. A n' aquet crit, tots se miraren y sonrigueren. La prova semblava feta.

Més tot fou en vá. Era massa franca pera disimular l' alegria que la ofegava. Mentres durá lo sopar y ab aquest una conversa de mecánica entre els dos homes, las miradas dels dos joves es creuaren més d' una vegada. Els ulls blaus de la Lluïseta deyan:

—¿M' estimeu molt, donchs, ja que sou tan llest pera entrar en mas convi-nacions? Però, ¿ja n' esteu segur de que us estimo, jo?

Y els ulls negres den Rullin confirmavan la certesa d' aquell amor ab una tendresa no faltada de temor. Aquesta conversa silenciosa fou l' única que la Lluïseta senti y l'única també que li interessava comprendre.

En Joan Rollin sen degué anar ben content aquell vespre y ben segur qu' el cor li degué saltar d' alegria dintre l' ample pit. Encara no fou al carrer, comensaren las conferencias.

Es un xicot que m' agrada molt!—feu el pare cargolantse el bigoti—M' han dit qu' era el treballador més llest y més intel·ligent de la fundició.

—Ens ha demanat la teva má. ¿N' estas contenta, filla meva?

—Sí.,—feu ab veu apagada la noya. Allavors l' home entusiasmat, aixecá els brassos, dihent:

—¡Molt bè! Ja ens ho havia dit que... ¿com ha dit, tú?... ¡ah, ja! que li semblava que no t' era indiferent. ¿Sabs que parla molt bé aquet minyó? Ets una noya com cal... Ara mateix la teva ma-

ae deya que si no 't voldrias casar ab un obrer, que sesta que ballesta...! Jo que sí... ¿Vès qui ha tingut rahó?

La mare reclamava enfadada al veure descobertas sas vacilacions. Més prompte 's feu la pau ab la dolça visió del pervindre.

Pochs días després en Joan Rollin era ja l' amich més benbolgut de la casa y ben aviat el promes de la Lluïseta. L' anell de prometatge fou una garantia més de la unió que no debía tardar gayre á efectuarse.

Las amigas de la Lluïseta s' escandalitzaren de que una noya fineta y elegant com ella hagués triat un obrer per marit. Mes lo que las desesperava sobretot, era qu' ell no estava gens avergonyt de sa humil condició y ella fins estava orgullosa del seu promés.

La vigilia del día senyalat pel casament, el jove enviá els regalos de boda. L' oncle, la tia y els dos cosins estavan reunits á casa els pares de la Lluïseta. Se obriren els estotxos y fou una dolorosa sorpresa pera tots veure lo que tancavan. ¿Cóm podia enviar un Joan Rosill, un senzill obrer, dos diamants y un collar de perlas, brasselets y anells ab sáfirs, una agulla de pit mol bonica y una corona d' or, hermosissima, picada de diamants y otras pedras preciosas?

Las mans del pare fugiren d' aquells valiosos regalos com d' un objecte impur que l' hagués pogut contaminar. Y tots els demés, aplegats al voltant, temerosos, el sentiren parlar indignat.

—¡Una corona d' or! ¡Pobra filla meva! Ab molt menys n' haurias tingut prou... sols ab un home honrat! No ploris filla meva...—digué al véurela desesperada pel dolor y la vergonya.

—¡Que 's presenti si gosa!—deya l' home furios.—¡Que 's presenti y jo li juro que será la última vegada que posará 'ls peus á n' aquesta casa de gent honrada.

En aquell mateix moment trucaren á la porta. Un silenci glacial regná mentres el vell se 'n aná á obrirla. El que arriba era en Joan Rollin, que al véurels á tots desesperats y al contemplar els regalos espargits sobre la taula, preguntava:

—¿Y ara? Però ¿qué teniu? ¿qué passa?

Mes el pare digué ab veu seca y tó molt decidit.

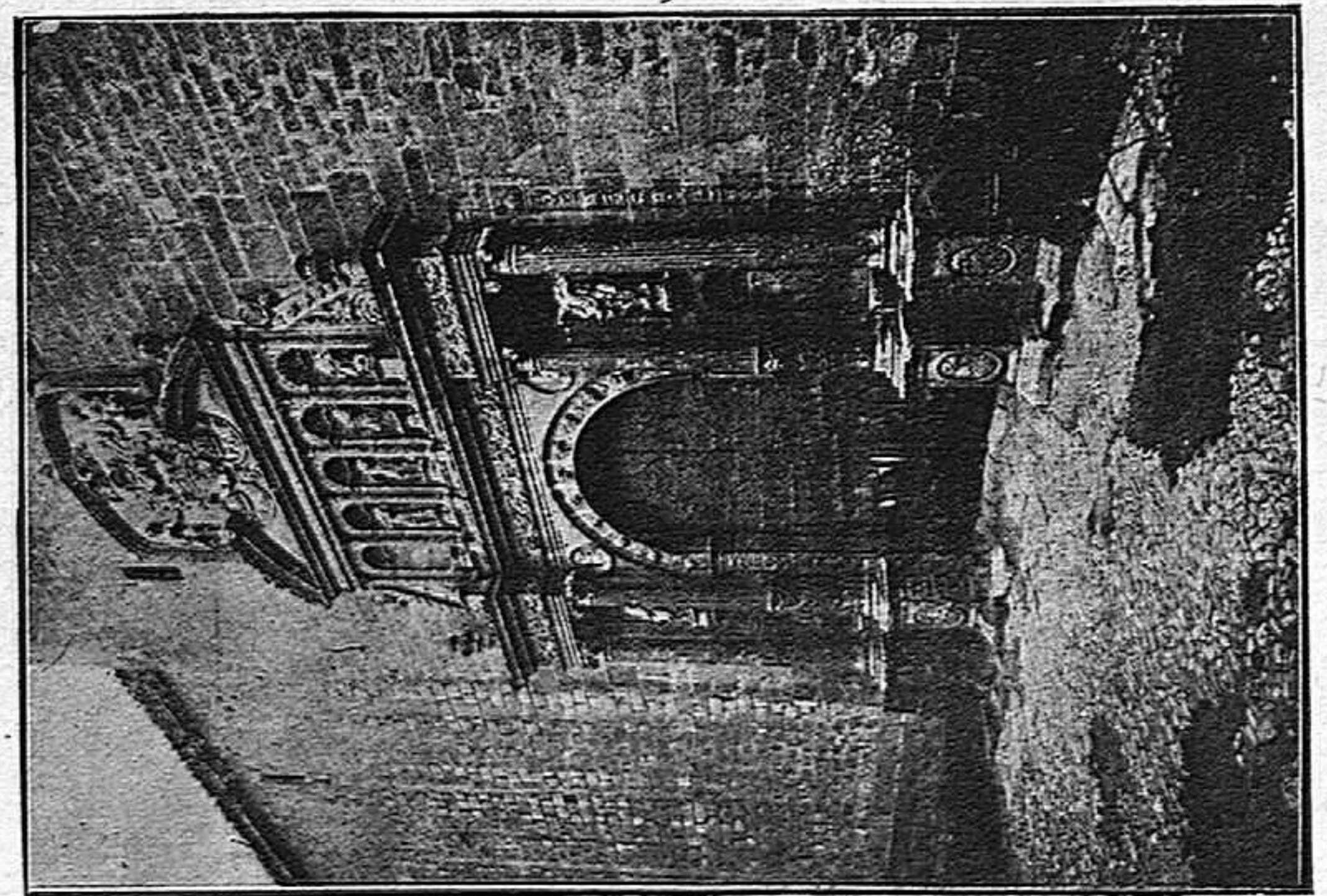
—Dispenseume. Aquí ens haveu enviat com regalo de boda moltes joyas que no son de la vostra condició ni de la meva filla. Aquí som tots molt delicats... y no volém preguntarvos com haveu adquirit aquets objectes d' un preu tan exorbitant.

Al dir aixó, el vell estava mes blanch que 'l sen cabell. La Lluïseta dirigi al jove sos ulls tristos y suplicats, en demanda d' una paraula salvadora. Tòthom el vegé ab admiració que somreya tranquilament. ¿Qué els diria?

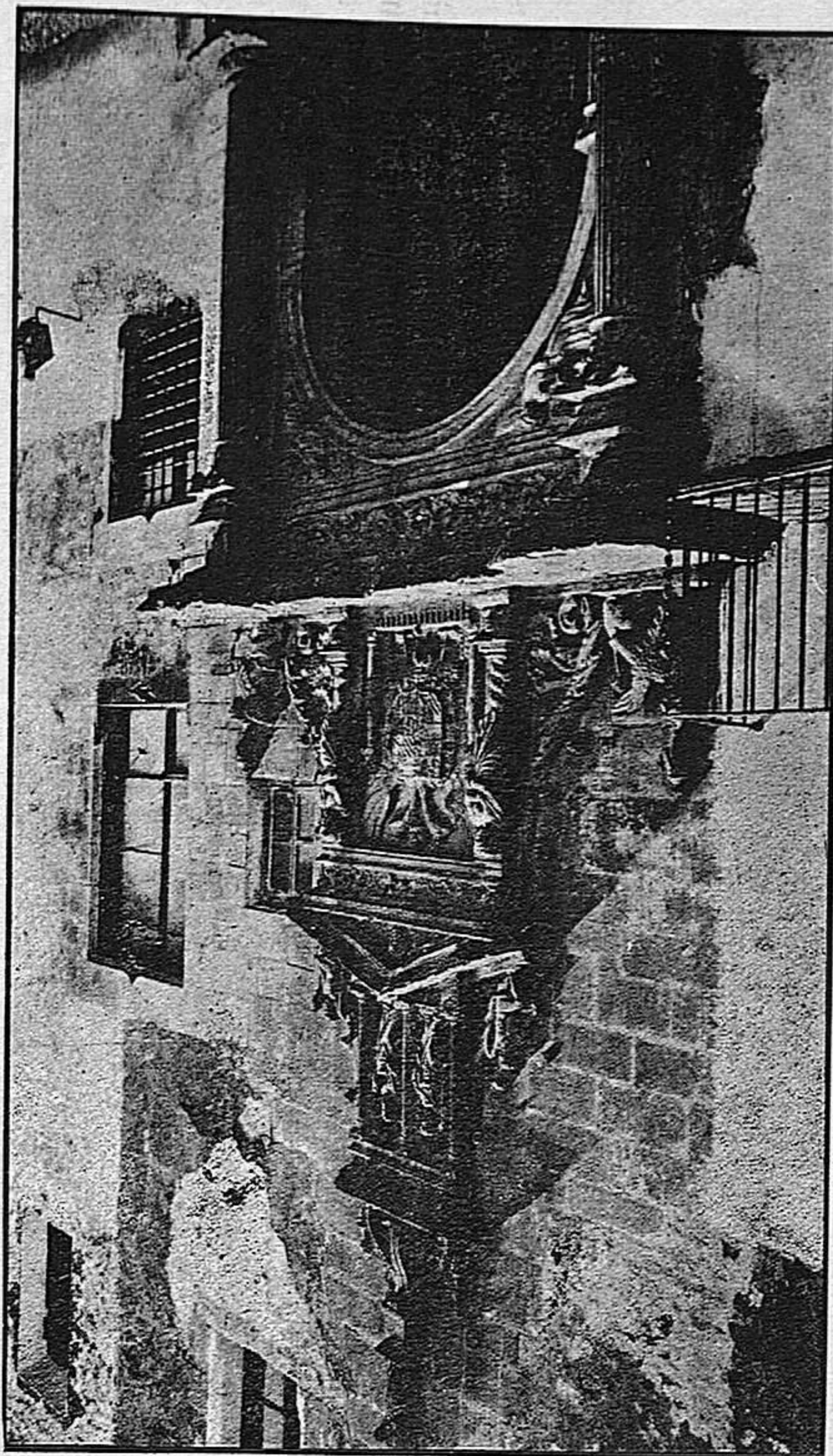
—Us he enganyat... sí...—respongué ab veu conmoguda.—Perdoneume. Però volent buscar una dona que m' estimés sense càlcul, envejant als obrers que 's casan per amor y son felissos, he pensat fer com ells... Certament... soch el mateix Joan Rollin, que treballa á la fundició que us he anomenat... sols que la fundició es meva... ab otras encara, sense contar terras y camps que 'ns donarán una renda per viure més que ab

COL·LEGI DE SANT LLUIS

AQUET edifici, antich Real Col·legi de Sant Santiago y de Sant Maties se vá construir desde 1544 á 1564 ab lo noble fi d' eduecar esmeradament als moros joves que 's convertien á nostra Santa Religió.
La fatxada d' aquet Col·legi, situada devant de la Iglesia del convent de Sant Domingo, s'aixeca damunt d' una escalinata que dona accés al pati per ahont s' entra al magnífich claustre del Col·legi.
Tant la portada del carrer, que reprodühim, com la que serveix de frontispici al interior, mereixen visitarse per la puresa de s' arquitectura toscana-plateresca.

CONVENT DE SANT DOMINGO

CONVENT DE SANT DOMINGO

Quant aquest convent com lo Col·legi de Sant Lluís abans de Sant Maties, se fundaren baix la protecció de Carles V y Felip II ab l' objecte de dur a cap la conversió de la russa morisca. L' interior de la iglesia d' aquest convent pert-neix a la darrera época del estil gòtic, casi dins la propietat ab lo desitj d' obrir-la al culte.

del periodo de transició. La portalada es una notable obra plateresca que pot servir de model a les millors, de son estil, d' Espanya. Durant molts anys aquesta iglesia ha sigut parca d' artilleria hasta que 'l senyor Bisbe ha adquirit la propietat ab lo desitj d' obrir-la al culte.

comoditat... Tant la Lluïseta com jo serém molt felissos... si encara ens permeteu casarnos... ara que ho sabem tot.

Y junt ab l' noya s' agenollá als peus de la mare que 'ls benehi plorant d' alegria.

—Aixís, filla meva, es veritat que serás una *Princeseta!*

—Si... no més que 'l *Príncep* es una mica boig, perque en lloch de jugar-se els diners á la bolsa ó á las carreras de cavalls s' estima més treballar ab sos companys, els obrers de la fundició!

Mauice Bouchet

BATXILLERÍAS

¡CEGOS, OBRIU L' ULL!

Fins al present al infelís que, no sent de casa bona, naixía sense vista ó la perdía en el transcurs de la seva vida sense trobar-la may més, no li quedava mes remey que comprar-se un gos y una guitarra y corre per aquets mons de Deu á donar serenatas, que no sempre solen ser ben rebudas pels vehíns y menos pels que pateixen migranya.

Ara, d' aquí endavant, els ceguets tindrán medi de guanyarse las caixaladas d' una manera menos pública y més decorosa,— ab perdó sigui dit de l' Antonet del violí,—per medi de las máquinas tipogràficas inventadas darre-rament, que permetrán á tots els cegos, menos als de conveniencia, dedicarse al nostre art de la tipografia, sense dificultat de cap mena

El nou aparato funciona per medi de un mecanisme semblant al teclat d' un piano, instrument que, com es sapigut, dominan á la perfecció alguns cegos.

Un caixista de París ha fet l' experiment en un seu fill, privat de la vista, que ha prés ab poch temps l' ofici ab tanta netedat, que avuy dia y per l' esmentat procediment, arriba á compondre 5,000 lletras per hora sense ferhi una arrada.

Ab tot, es de creure que, com sempre, vindrá 'l *tio Paco con la rebaja* y creguin que temenho aixís, pels que omplim quartillas pera la impremta, un personal de caixistas cegos es una horrible perspectiva.

Si ara, tenint la vista fina, hi engaltan tot sovint cada barrabassada que la gramática tremola desde l' Analogia fins á la puntuació, ¡calculin qué faran quan no mirin prim, ni de cap manera!

De tots modos, no puch menos que felicitar als tipógrafos y especialment als que s' han d' entendre cada dia ab els meus gargots, per l' avens intruduit en el seu art.

¡Tant debó ells me puguin tornar tot seguit la enhorabona per haverse descobert una máquina de fer *Batxillerías*, gazetillas y fondos d' actualitat no més posanthi paper y tinta!

Un Batxiller.

GENT DE LA TERRA

(Acabament)

V

LOS HEREUS

«Ferm estigas, casal nostre; conservarte es mon afany;

que no 'm tentan tas grandesas de las vilas y ciutats.

Seguiré 'l camí que 'm mostra de mon pare 'l benobrar; caminant sense malesas, sense llot, sense paranys.

¡Si t' estimo, casa meva! Fins m' anyoro péls mercats! Quan retorno, trobo l' ayre qu' he nascut per respirar.

Saludant la creu del terme, ¡l' aucellada quin cantar! saludant la vella esglesia ¡quinas veus angelicals.

Al passá 'l pas de la porta, ¡com á Deu li 'n sento grat!... «—Benvingut!» —esclama 'l pare al besarli jo la má.

«—¿Esteu bo, padrí?» — 'm pregunta lo més xich de mos germans, «—¿Estas ho?—¿Esteu bo?» — 'm demana lo servey atrafegat.

Cada volta que retorno de las firas ó mercats, tots me guaytan, tots me miran, com si haguessen passat anys...

Bona gent de casa meva, ¿com no creure en ta bondat, si jamay dolenteria en tot cor pot arrelar?

¿Cóm dexar d' enorgullirme ab la sort de mon estat, si en tu veig totas las glorias que podria ambicionar?

¿Cóm sentir de ningú enveja, si aquí escolto parlar franch; si no veig ni un brinet d' herba que no sia catalá?»

TORNADA

Catalunya, mare nostra, noble ergull tens de sentir: ta fillada per tu alena, per tu plora y per tu riu:

Tas virtuts y boniquesas serán sempre nostr' encis, tant si 'l cel es mar en calma, com si es mar enfellonit.

Ta vellor no fa que minye cap afecte en nostre pit: quant més vella 's fa la mare, més amor mereix dels fills.

May ¡ho mare bondadosa! may ab ansia has de morir: cada jorn, quant te despertis, nou amor veuras florint.

Si t' adoran las masias, perque 't veuen fit á fit, las ciutats y 'ls grans vilatjes han d' amarte com ahir,

¡Mala peste si no t' aman! Mala peste si l' oblit dexa foscas las memorias y los cors dexa ensopits.

Joaquim Riera y Bertran.

Imp. de E. Cantero, San Blay, 34, Tortosa.